

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Ezerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V. BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
[Falu] Magyar Gazda és Földművel. Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.

Postafelraképpénztári csekkiszámla száma: 25.155.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekből együtt: egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 Ft.

Külföldre: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 Ft.

Budapest, 1941.

XXII. évfolyam, 16. szám.

Április hó 20.

Hazatért a Dunántulnak és a Duna-Tisza-közének déli része A magyar honvéd délen is az ezeréves határokon áll ... A negyedik ország-gyarapodás visszaszerelte történelmi határaitok újabb szakaszát

Husvét hétfőjén értesült a magyar közönség a honvédezerkár főnökének szűkszavú jelentéséből, hogy

a honvédség csapatai befejezték a baranyai háromszög és a Duna—Tisza köze visszat foglalását.

A magyar honvédség négy nap alatt oldotta meg azt a gyorsjári és telkesítő feladatot, amelyre Kormányzó Urunk kiáltványa és parancsa elindította. A magyar fejezte marad ez a tény a magyar nemzet történelmének.

Negyedező indultak el a magyar honvédek a legfelsőbb Hadur parancsára, hogy legidőbb véreinket menőtalmazzák s az elszakított országrészt hazánkhoz visszacsatolják. S ez a negyedik út nemcsak a magyar nemzet leláját és dicsőségét érdemelte ki, hanem a külföld, különösképpen pedig hatalmas szövetségeseink, a németek és olaszok elismerését is kivívta. Nem kis dolog az a mai korszerű vilámláború korában, ha olyan új és fiatal hadserveget, mint a miénk,

méltó társának tart a hatalmas német hadigépezet.

Büszkék lehetünk a fiainkra, mint ahogy boldogok vagyunk, amikor harci erények hatalmas lendületéről olvasunk és hallunk.

Szabadka, Zombor, Ujvidék és sok, sok kisebb község nevét dobogóink ismét a magyar szívek. Vége a csetnik-világnak, a komitációs rémítésnek, a basáskodó harcraolásoknak. A magyar honvéd szuronyra azokon az ősi magyar főkajonk is nyugalmat teremt, a magyar esendőri jelenléte biztonságot jelent, s a magyar rendőr komolysága a rábság végét. Azok

az ősi magyar területek nem a Balkán tartozékaik lesznek ezután, hanem szerves és egyenjogú részlet az ezeréves magyar hazának,

amelyben mindenki megleti boldogulását, aki csak vele érez és dolgozik.

Adassék érte hála a magyarok jószágos Istenének, melységes hódolat országgyarapító Kormányzó Urunknak és teljes elismerés a hős magyar honvédeknek.

A történelmi jelentőségű esemény-sorozatot, a negyedik országgyarapítási folyamatot Kormányzó Urunknak alábbi kiáltványa indította el:

szítették elő és hajtották végre, amelyek 1914-ben egyszer már annyi könnyet, vért és szenvedést zudítottak Európára. Most sem a béke fenntartását, a jószomszági viszony keretében megteremthető megegyezést akarták, hanem ellenkezőleg, azt, hogy a háborút Európának erre a részére is kiterjesszék. Ezért idézték fel szándékosan összeütközést a nagy német és olasz nemzetekkel, amelyekhez bennünket a benső barátság szálain kívül a háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozásunk kötelei fűztek.

Az új belgrádi rendszer katonái erőket vonultatott fel határainkon s ezzel szemben Magyarország csak akkor tett védelmi intézkedéseket, amikor sorozatos légi támadások érték az ország területét és határunkon betöréseket kíséreltek meg, ami ellen kormányom ismételtlen hiába tiltakozott.

A rohamosan lejtőződő események új helyzetet teremtettek. A horvát nép vezére — látva az új belgrádi rendszer politikájának végzetes következményeit — kimondották Horvátország önállóságát és függetlenségét. Öszinte örömmel tudvöljük ezt az elhatározásukat, amely a magunk részéről mindenben tiszteletben tartunk. Ezer évig el-tünk jóban, rosszban egyült a horvát nemzettel, egymást megbecsült és bajban támogatta s azt kívánjuk hogy a nemes horvát nép találja meg állami önállóságában boldogulását és jólétét.

A független és önálló horvát állam megalakulásával Jugoszlávia megszűnt létezni és alkotó elemeire bomlott.

Ezzel egyidejűleg parancsoló kötelességünké vált, hogy a Magyarországól 1918-ban elszakított terület és az azon nagy tömegben élő magyarság sorsának és helyzetének biztosítását újból kezünkbe vegyünk, Qlyan szent nemzeti kötelesség ez, amelyet haladéktalanul teljesítenünk kell. Ezért meg a mai napon parancsot adok katonáimnak, hogy a Délvidéken élj magyarságot az anarchia pusztításától megóvjuk. Katonáim kötelessége a szerb nép ellen irányul, amellyel nincs vitánk és amellyel a jövőben békében akarunk élni.

Szeretettel és örömmel köszöntöm hozzánk visszatérő s oltalmunk alá vett véreinket. Isten áldását kérem a magyar nemzetre és a hazára!

Kelt Budapesten, 1941. évi április hó 10-én.

HORTHY MIKLÓS s. k.
BÁRDOSY LÁSZLO s. k.

Egyidejűleg a Főmértéságu Ur a következő hadparancsot adta ki:

HONVÉDEK!

A kötelesség ismét arra szólít bennünket, hogy elszakított magyar véreink segítségére siessünk.

Mindig bevált katonai erényeitekre és fegyelmetekre építek, bizom benne, hogy ezt az új feladatot is tökéletesen fogjátok megoldani.

A magyarok Istene és a nemzet minden gondolata most is veletek van.

Előre az 1000 éves déli határookra!

Budapest, 1941. évi április hó 10. napján.

HORTHY s. k.

Lapzártaorok vesszük a híradást, lyot ejtettek, száz ágyút és hogy honvédeink a Délvi. tömérék hadianyagot zsákmánként tizenöt ezer foglynyoltak.

HOHNER TANGOHARMONIKÁK

SAKÖZLETE MARNITZ ZENEI KÖZPONT VIII., József-körut 37-39

Legyen árjegyzékkel és felvilágosítással küld a legkönyveiben megjelölt hangszerekről.

ASSZONYROVAT

Vegyük részt az ételrecept-versenyen!

Ma, amikor fontos nemzetgazdasági és népiellátási érdek szükségessé teszi a takarékos főzést, a magyar asszonyok leleményességét és alkalmazkodóképességét kívánja próbára tenni a m. kir. Közelmezei Hivatal, amikor a takarékoság szemeltartásával készült, jóízű ételrecept pályázatot hirdet. A pályázat kiterjed:

1. Burgonyából készült ételreceptjére,
2. belsőség, juhhus felhasználására,
3. főzelék és gyümölcs minél többoldalu elkészítésére és
4. korszerű utjásokra.

1. díj: 200 P, II. díj: 100 P, III. díj 50 P. Ezekből 25 legebóbnak ítélt pályázót ajándékozunk.

A legjobb receptek a budapesti Árumintavásáron a Közelmezei Hivatal négy mintakönyhájában bemutatásra kerülnek.

Minden receptet külön cédulán, vagy levelezőlapon, név és lajcin megjelölésével kell beküldeni és mindenre cédulán feltűnő helyen meg kell jelölni, hogy a recept a fentmeltett négy csoport közül melyikbe tartozik. *Pályázati határidő 1941. április 23.*, és a pályázatot közvetlenül a m. kir. Közelmezei Hivatalnak, Budapest, V. Kossuth Lajos-utca 11. szám alá kell beküldeni.

Reméljük, hogy ezen a nemzetgazdasági szempontból oly fontos versenyen egy-egy ötlettel vagy kipróbált egyéni recepttel a „Vasárnapi” olvasóinak kedves asszonytagjai minél nagyobb számmal vesznek részt. Falusi olyaóknk között sok-sok kitűnő gazdaasszony akad, akik bizonyára nem egy olyan elkészítési módot „találtak fel” már, amely a legtakarékosabb anyaghasználókkal melett is kitűnő ételt eredményezett. Kérjük, ke hat az ilyen ételrecepteket a Közelmezei Hivatalnak, hogy leleményességüknek más családok is hasznát vehessék.

A pályázat eredményét és a díjnyertes recepteket lapunkban annak idején közölni fogjuk.

Kánya Terézia

Takarékos könyve

Husos árpkása. Egy hágyrát sárgára párolunk, meghintjük paprikával és beforogtatunk 30 deka kockára vágott juhcombor, sertéslepőket vagy borjúlábszirt. Fedő alatt 10 percig pároljuk, ekkor hozzáadjuk a hirtelen ámosott 40 deka árpkásat, meghintjük petrezselyemmel, sóval és felengedjük vízzel. Fedő alatt lassú tűzűn pároljuk, míg az árpkagyőny és a hus felpuhul. Tálaláskor kosszorukalában parosítottással öntjük körül.

Hajdinas pogácsa. 1/2 liter hajdinaszót (póbnaként) zsírban megforogtatva s vízzel felseresztve, fedő alatt puhára főzzük és kihűtjük. Belevetünk egy tojást és kis pogácsákat formálunk belőle, majd tojásban, morzsában megforogtatva, zsírban szép pirosra sütjük. Cukrozott fahéjjal meghintve adjuk asztalra.

Burgonyás kifli. 1/2 kg lisztet 12 deka zsírral, 2 tojással, 25 deka főtt burgonyával, 15 deka kukorral és reszelt citrombajljal összegyúrunk és ha szükséges, egy kis tejet adunk hozzá. A szép sáma tésztát kétfélek vastagságnyra kinyújtjuk, négyzetesre vágjuk és megötöljük ízzel. Kiflikéket formáljuk, tojással megkenjük és sütőedényünkben szép pirosra sütjük.

Ősziék - tavasziak

NITROGÉN-ellátása

P É T I S Ó-va!

Mészsalétrom-mal!

Péti Nitrogénművek

RT. Budapest, V. Nádor u. 21

Kénsavas ammoniak-ka!

A NÉMETORSZÁGBAN DOLGOZÓ

MAGYAR MUNKÁSOKHOZ!

Különös örömmel tölt el bennünket, hogy a Németországban dolgozó magyar munkástestvéreinkhez elsőnek megérkező, ebben a számunkban számolhatunk be arról az örömdet és minden magyar szívet lelkistű és boldogító tényről, hogy az utóbbi napokban *ismét megnyugodott hazánk* és a háromszint lobogó ujra visszakértül az ezeresek határnak egyik, *déli szakaszára*. Bizonyosak vagyunk felőle, hogy ez az örömhír csak felfokozza magyar testvéreink felelősségudatát, magyar önértzetét és nem tévesztik szem elől, hogy

a megnyugodott Magyarország fiainak az eddigienél is lelkiismeretesebben, pontosabban kell teljesíteniük kötelességüket, mindenütt, ahová sorsuk állította őket.

Különösen fontos, hogy azok, akik messze idegenben élnek, magatartásukkal igazolják, hogy a nemzet, amelynek fiaii felgyelmezett, kötelességudó és ezért megbecsült helyet érdemel a megújuló Európában. Súlyosan vet saját érdekeit ellen- is, — de a hazafias kötelességgel szemben is — az, aki egyetlenségrel szit, veszekszik, áskálódik, egyzóval: cigányodik. Akik ennyire megfélemeznek magukról, azokat a német hatóságok hazatoloncolják és ideháza is számot tartoznak adni magatartásukért.

Rendkívüli idők élünk, amelyek rendkívüli kötelességeket rónak egyesekre is, a nemzetekre is. Németországban dolgozó munkástestvéreink első és legfőbb kötelessége:

ne felejtsek el egy pillanatra sem, hogy magyarok,

akiknek magatartásán keresztül ítéli meg hazájukat a baráti nagy Németország. Az irtóhölők miatt sem kell agódnia senkinek, még akkor sem, ha a forgalmi korlátozások miatt a levelek, értesítések a szokottnál ritkábban és lassabban érkeznek is meg.

Még egyre figyelmeztetjük munkástestvéreinket: *létépes levelezőlapot senki ne próbáljon hazaküldeni és a levelek feladásukor mindenki tartozik magát igazolni*. Semmifele katonai vonatkozásra, vagy az ottani viszonyokat ismertető, bíráló dolgot ne írjon senki, mert természetesen kellemetlenéskének teszi ki magát. *Hírveteléselneket felülre, úyeneket terjesztést ne szabad*

Egyébként tartsa magát mindenki a földművelésügyi minisztérium gondoskodása folytán hétről-hétre megérkező *Vasárnap* közleményeivel és utmutatásaihoz. Miként a múltban, most sem fogja csalódná érni, mert a *Vasárnap* legfontosabb kötelességének ismeri, hogy olvasóit és köztük természetesen munkástestvéreinket is, a leghibebben tájékoztatja az eseményekről.

Künn dolgozó valamennyi munkástestvérünket szívélyesen köszönti és munkájukra Isten áldását kéri a

VASÁRNAP

szerveszűsősége és kiadóhivatala, Budapest, V, Báthory-utca 24.

GAZDATUDOMÁNY

A tavaszi szántás

Azokat a területeket, amelyeket az ősszel megszántani nem tudunk, akkor szántuk meg, amikor a talaj már kellőképpen felszáradt. Ősszel nedves talajt is szántathatunk, mert a rögöket a tél fagyja ugysis szétporlasztja, de már tavasszal az elkenet szántás után a hantok és rögök kökeményesége szaradnak; bennük növényi élet nem fejlődhetik, azt a talajt még a vetőmag se kelhet ki s így illyenkor aránylag nagy terület marad kihaszánlatlanul. Ha pedig a hantokat kétférelv átárjuk szétvetrinre, az ma nagy költséggel jár. Ahol mindennek ellenére kisebb hantokat hagyott az éke, ott ezeket bizonyos

kiszáradás után, fogással próbálhatunk meg szántani. Ha pedig így nem boldogunk velük, akkor hengerekkel kell azokat részben szétörteni, részben a talajba nyomni. A talajba nyomott rögök ugyanis alulról némi nedveséget szívhatnak fel, ami után ismét a boronát vesszük segítségül.

Még mindig sok az aranka a lucernásokban és herésekben

Állandóan figyelmeztetünk kell lenniük arra, hogy a herékedekben nem mutatkozik-e arankafolt. Az aranka a lucerna és a herékélek legnyugos veszedelme. Ez egy elősíró (parazita) növény, amely hosszú, csermászólyomkényságu, sárgás szőrával rácsavarodik a herékétrek. Szőrával a megátmodott növényből szívja a táplálékot, amíg azt teljesen töltre nem teszi.

Az aranka magja után szaporodik. Magja beleszűri a herékélek magja köz és a vetőmaggal kerül ki a szántóföldre. A szél, a madarak és egyéb állatok is átörövelhetik egyik tábláról a másikra. Ez az eset azonban ritkán fordul elő. Az eszmódottakból következik, hogy az

arankaveszélytől megszabadulunk, ha vetőmagot arankamentes magot használunk. Ha vetőmagot vásárolunk, az csak fehérbőrűs, ólomzárolt meg legyen.

Ha lucernásámban vagy herékámban arankafoltot vessünk észre, azt rögtön irtjuk ki. Ezt egyelőre miniszteri rendelet is előírja. Az aranka fölött — hozzávére még egy jó szőtes évet — tőből le kell kaszálni, vagy még helyesebb és nyesebb a gyökérmag felett leenyeni és a lekasított aranka lucernát vagy a helyszínen számlára téve elégetni vagy ponyvára gyűjtve a heretábláról elvinni. Úgyeink kell arra, hogy minden szől aranka összegyűjtésék és a heretábláról eltávolításék.

Állataink előkészítése a legeltetésre

A legeltetés megkezdése előtt célszerű az állatainkat a legeltetésre előkészíteni. A szarvasmarhák és juhok körmeit faragjuk meg és hajtsuk ki állatainkat kifutóba, hogy a mozgásukhoz hozzászokjanak. A tél száraztakarmányozásról a zoldra kello — mintegy kéthetes — átmenetet célszerű létesíteni az u. n. rázott előzetes vízszárazságnál tavaszi növényi részű anyagok keverékét összegyűjtünk tavasz szalmával vagy szénával. Ezzel az eljárással igyekszünk elejét venni az emésztési zavaroknak és megbetegedéseknek. Ugyanis a gyenge zóldtakarmány és a koratavasz legelő füve kezdetben vízűs, miért is használatos. Arról se szabad megfeledkezni, hogy az ilyen szén-nyomány részű anyagok fehéjért és kevés szénhidrátot tartalmaznak; a fehérje gazdaságos kihasználása érdekében is célszerű tehát tavaszi szalmával, sőt esetleg répaszelettel, kukoricadarával, stb. etetni őket.

A rétek legeltése

A legelőb gazda azt hiszi, hogy az esetleges legeltetés a rétket nem árt. Kétségtelen, hogy a mi egyházas vízszárazságnál tavaszi növényi részű legeltetés mindig káros és feltűnően melendező. Csak arról lehet vitákozni, hogy bizonyos körülmények között a rétek őszi legeltetése megengedhető-e vagy nem.

Megokolt lehet a legeltetés szarvaszabó fekvésű és nem öntözött rétket akkor, ha azok csak egyszer kaszálhatók, vagy sarjuteremre nincs kilátás, de viszont akkor rajtunk a legelőb állatoknak valószínűleg nem előfordulhat az is, hogy meleg, csapadékos, hosszú őszön, még sarjű kaszálás után is erősen kihajt a gyep, lekaszáni azonban mégsem érdemes, mert szénává szarítani májnyese lehetne. Ha az ilyen buja mezőt nem legeltetik le, akkor a sarjak tavasszal, mint száraz anyag, akár a lucerna a növényzet gondnivalását.

Ilyen esetekben is megindulni kell azonban arra, hogy a legeltetés nagyon későben nem nyújtható ki, hogy a rétket ne terheltsék meg túlsó állattal, végre, hogy nedves időben, mikor a lábnyomok meglátszanak, egyáltalán nem szabad a jószágok a rétket bocszítani, mert ezzel a gyepet tönkretessük.

Súlyos hiba azonban a jó rétketnek rendszeres, gyakori legeltetése. Akár milyen gondall történjék is a rendszeres legeltetés, ez az igazán jó rétket csakhamar tönkretessé. A legelőbben termő legértékesebb előzetes rétki füveink (vasvársz nem bírják el a lerágást és taprást, azok tehát a rendszeres legeltetés következtében csakhamar kipusztulnak, még akkor is, ha a trágyázás jó feloldósúkat biztosítanak. Olyan rétketeket tehát, melyeknek gyepetele teljesen megfelelő, jó összetételű s amely rétket kellé ápolásban és trágyázásban részesülnek, rendszeresen legeltetni nem szabad, hanem csak nagy különben gyepeteleik összetétele romlik és terméskik csökken. Ilyen rétket az óvatos legeltetés csak egyetlen esetben engedhető meg: ha hosszú őszön a gyepzet az utolsó kaszálás után túlságosan kihajtott.

Az Iparügyi Minisztérium 49.000/1940 számú rendeletének megfelelően használt olaj regenerálja vagy megvásárolja az

„OLEA” Olajtisztító Ipari Kft. Budapest, IX., Soroksári-út 45. Telefon: 137—881

